

DESTEKTEN YOKSUN KALMA TAZMİNATI

Lale AZEROĞLU¹

1.Genel Olarak

6098 sayılı Borçlar Kanunu Haksız Fiillerden Doğan Borç İlişkiler üst başlığı altında, ölüm durumunu Özel Durumlar arasında 53.maddede düzenlemiştir. Maddede ölüm halinde uğranılan zararlar arasında ölenin desteğinden yoksun kalan kişilerin bu sebeple uğradıkları kayıplar gösterilmiştir. Gerçekten de bir kişinin ölümü sonucu ölen kişinin bakıp gözetmekte olduğu kişiler haksız fiil sonucu ölen kişinin desteğine artık sahip olamadıkları için bir zarara uğrarlar. Bu zarar yansıma bir zarardır. Yansıma yoluyla zararı ancak kanunun imkan tanıdığı hallerde kanuni kapsam içinde kalan kişiler talep edebilir. Yansıma yoluyla zarara uğrayan bir haksız fiile maruz kalmış değildir. Burada destek görenin malvarlığında, destek verene karşı işlenen haksız fiil sebebiyle olumsuz sonuçlar meydana gelmiştir ve bu yansıma zararın konusunu oluşturur. Bu sebeple destekten yoksun kalma tazminatını düzenleyen bu hüküm olmasaydı genel hükümler yoluyla bu zararın tazminatı söz konusu olamazdı.

Bu madde sayesinde zarar verici olay sebebiyle ölen kişinin desteğinden yoksun kalmış veya kalacak olan kişilerin zarar verene karşı destekten yoksun kalma tazminatı talep hakkı doğmaktadır. Destekten yoksun kalma tazminatı bir maddi tazminat türü olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu tazminat ölen kişinin şahsından bağımsız olup, doğrudan destekten yoksun kalanın şahsında doğmaktadır. Yoksun kalan bu hakkı ölenden miras yoluyla değil, doğrudan doğruya, asli bir şekilde kazanmaktadır². Destekten yoksun kalan kişi bu hakkı doğrudan doğruya kazandığı için tazminat istemi mirasçı olma durumundan bağımsızdır ve aynı sebeple mirasçıların da bu hak üzerinde bir tasarruf hakları söz konusu olmayacaktır.

---

¹ Alper Tunga Hukuk Bürosu'nda Avukattır.

²Fikret Eren, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 15.Bası, Ankara 2013, s.753

2.Destekten Yoksun Kalma Tazminatının Genel Şartları

I.Hukuka Aykırı Bir Fiil İle Desteğin Ölümü

A.Hukuka Aykırı Bir Fiilin Bulunması

Destekten yoksun kalma tazminatı için kural olarak failin hukuka aykırı bir fiili bulunmalıdır. Kusursuz sorumluluk hallerinde söz konusu ise failin fiili olmadan da sorumluluğun doğabilmesi söz konusu olacaktır. Bu fiil yapma şeklinde aktif veya yapmama şeklinde pasif bir davranış yoluyla olabilir.

Hukuka aykırılıktan söz edebilmek için başkalarına o yolla zarar vermeyi yasaklayan veya kaçınmayı emreden emredici davranış kurallarının ihlali söz konusu olmalıdır. Bu şekilde hukuka aykırı olarak başkasının ölümüne sebep olan kimse, bu fiil sebebiyle destekten yoksun kalanların zararını gidermekle mesul olacaktır. Eğer somut olayda bir hukuka uygunluk sebebi söz konusu ise bu durum destekten yoksun kalma tazminatına hükmedilmesine imkan vermeyecektir.

B.Hukuka Aykırı Fiil Sebebiyle Desteğin Ölümü

Destekten yoksun kalma tazminatına hükmedilebilmesi için desteğin ölmüş olması şarttır. Bu durum sadece gerçek kişilerin ölmesi durumunda söz konusu olacaktır. Tüzel kişilerin sona ermesi destekten yoksun kalma tazminatına konu olamaz. Bu sebeple kişinin ölmesi dışında sakat kalması, çalışma gücünü kaybetmesi, tedavisi için gerekli masraflar destekten yoksun kalma tazminatını gündeme getirmeyecektir. Bu doğrultuda gerçekleşen haksız fiil ile ölüm arasında uygun illiyet bağı da bulunmalıdır. Bir haksız fiil sonucu kişinin sakat kalması sebebiyle intihar etmesi durumunda uygun illiyet bağı sağlanmamış olacaktır.

Ölümün hemen gerçekleşmesi şart değildir. Kaza sonucu yaralanıp, bir müddet sonra kaza etkisiyle desteğin ölmesi de tazminat talebi için yeterlidir. Gaiplik durumunda ya da kişinin ölmüş sayıldığı durumlarda da destekten yoksun kalma tazminatına hükmedilecektir.

Kısacası destekten yoksun kalma tazminatına desteğin öldüğü veya ölmüş sayıldığı durumlarda hükmedilebilir.

II. Zarar Doğması

Zarar bir kimsenin malvarlığında rıza dışında meydana gelen azalmadır. Malvarlığının zarar verici fiil olmasaydı bulunacağı durumla fiil sonucu aldığı durum arasındaki fark zararı oluşturur³. Zarar, malvarlığının aktifinin azalması yoluyla meydana gelebileceği gibi, mahrum kalınan kar sebebiyle de olabilir. Burada destek görenin malvarlığında zarar veren olaydan öncesi ile sonrası arasında bir fark söz konusudur ve bu müstakbel (gelecekteki) zarar olarak karşımıza çıkmaktadır. Çünkü destekten yoksun kalmada, ölüm tarihi itibariyle henüz gerçekleşmiş olmayan fakat başkaca bir unsur da eklenmesine gerek olmaksızın normal olarak gerçekleşmesi beklenen bir zarar söz konusudur. Doğrudan zarar-dolaylı zarar-yansıma zarar ayırımında ise destekten yoksun kalma tazminatında giderilmeye çalışılan zarar yansıma zarardır. Çünkü hukuka aykırı bir fiile maruz kalan kimseden başkaca bir kimsenin bu fiil sebebiyle uğradığı zarar söz konusu edilmektedir. İşte destekten yoksun kalma zararının meydana geldiğini kabul edebilmek için ölüm sebebiyle destek görenin yaşam düzeyinde bir düşüş meydana gelmelidir.

III. Fiil ile Zarar Arasında Uygun İlliyet Bağı

İlliyet bağı tazminat hukukunun temel ilkesidir. Kimseden fiilinin sebep olmadığı bir zararı tazmin etmesi beklenemez. Bugün pek de taraftarı kalmamış şart teorisi yerine öğretisi ve mahkeme içtihatları uygun illiyet bağından söz etmektedir. Uygun illiyet bağı, hayat tecrübelerine göre bir fiilin olayların normal akışında meydana getirebileceği zararlarla olan mantıklı nedensellik bağıdır. Burada objektif kriterler devreye girecek fiili gerçekleştirenin bunu tahmin edip etmediği dikkate alınmayacaktır. İşte eğer destekten yoksun kalma tazminatında failin gerçekleştirdiği fiil olayların normal akışında hayat tecrübelerine göre ölüme yol açmaz denilebiliyorsa bu tazminata hükmedilmeyecektir.

IV. Hukuka Aykırı Fiilin Kusurla İşlenmiş Olması

Kusur, hukuka aykırı sonucu istemek veya bu sonucu istemiş olmamakla beraber hukuka aykırı davranıştan kaçınmak için iradesini yeter derecede

---

³Kemal Oğuzman/Turgut Öz, Borçlar Hukuku Genel Hükümler Cilt 2, 10. Bası, İstanbul 2013, s.38

kullanmamaktır⁴. Tanımdan da anlaşılacağı üzere kusur kast ve ihmal olarak iki çeşittir. Destekten yoksun kalma tazminatına hükmedilmesi açısından kusurun kast veya ihmal olması bir fark yaratmaz; iki halde de tazminata hükmedilir. Ancak bu tazminat miktarını belirlemede hakim tarafından dikkate alınacaktır. Bununla birlikte fiil sebebiyle kusura dayanmayan sorumluluk hallerinden biri söz konusu ise yine destekten yoksun kalma tazminatına hükmedilecektir. Özetle kusura dayanmayan sorumluluk hallerinde ve kusura dayanan sorumluluk hallerinde ise kusurun varlığı şartıyla tazminata hükmedilir.

3.Destek Kavramı ve Kimlerin Bu Hakka Sahip Olduğu

Bir kimseye fiilen sürekli ve düzenli bir şekilde bakan ve olayların olağan akışına göre ona bu tarzda ileride bakması kuvvetle tahmin edilen (büyük olasılık olan) kimse o kişinin desteğidir⁵. Bu tanım dahilinde iki çeşit destek karşımıza çıkmaktadır; gerçek destek ve farazi destek. Gerçek destekte söz konusu edilen şey fiili durumdur ve bir süreç söz konusudur. Bir defaya mahsus yapılan bir yardım bu kapsamda sayılamayacaktır.Farazi destek ise, kişi ölmeseydi ileride destek olacağı büyük olasılıkla muhtemeldi fikrine dayanır. Yani burada kişi ölünceye kadar birine destekte bulunmuş değildir, ancak ölmemiş olması durumunda ileride bakım gücü kazanıp fiilen ve düzenli olarak başkasına bakması hayatın olağan akışına göre normal sayılacak olması durumu söz konusudur (örneğin bir çocuğun ileride ana ve babasına bakacağı faraziyesi). İşte bu faraziye de destekten yoksun kalma tazminatının diğer görünümünü oluşturmaktadır.

Bakma, çeşitli tarzlarda veya muhtevalarda olabilir: para vererek, yiyecek, elbise, mesken sağlayarak, okuma masraflarını karşılayarak veya artık iyileşme ümidi kalmayan yatalak bir hastanın doktor ve hastabakıcı ücretlerini ödemek suretiyle yapılan yardımlar hep bakma sayılır⁶. Görüldüğü gibi yardımların para yoluyla olması şart değildir, hizmet görülmesi şeklinde de olabilir.

---

⁴Kemal Oğuzman/Turgut Öz,Borçlar Hukuku Genel Hükümler Cilt 2, 10.Bası, İstanbul 2013, s. 53

⁵Kemal Oğuzman/Turgut Öz,Borçlar Hukuku Genel Hükümler Cilt 2, 10.Bası, İstanbul 2013, s.101

⁶Selahattin Sulhi Tekinay,Ölüm Sebebiyle Destekten Yoksun Kalma Tazminatı, İstanbul 1963, s.21

Duruma örnekler vermek gerekirse; bir kişi, somut olayın özellikleri çerçevesinde anne ve babasının, eşinin, nişanlısının, çocuklarının, kardeşlerinin desteği sayılabilir. Ancak ölen kişi ile destek alan kişiler arasında kan hısımlığı ya da mirasçılık gibi başkaca herhangi bir hususun varlığı şart değildir. Kişinin akrabalık ilişkisi bulunmadan yardım etmek amacıyla baktığı bir hasta ya da eğitimine maddi destek sağladığı öğrenciler de destekten yoksun kalma tazminatı hakkına sahip olacaklardır.

Evlilik ilişkisi bulunmadan fiilen beraber yaşayan kişilerin birbirlerinin desteği olup olmadığı konusunu tartışmak gereklidir. Söz konusu olayda ahlaka aykırılık varsa yani gösterilen yardım salt cinsi münasebetin karşılığını teşkil ediyorsa burada destek yoksun kalma hakkı söz konusu olmamalıdır. Basit metres hayatı dışında, ülkemizde yaygın olan bir sorun olarak dini nikah ile beraber yaşama durumunda ise kişinin miras haklarından yoksun olduğu da düşünülünce destekten yoksun kalma tazminatı söz konusu edilmelidir.

4. Destekten Yoksun Kalma Tazminatının Hesabında Dikkat Edilecek Hususlar

Destekten yoksun kalma tazminatının hesabında geleceğe yönelik varsayımlarda bulunduğu için bu tazminatın hesabı oldukça zordur. Destekten yoksun kalma zararı, bir taraftan ölen desteğin mali gücüne, bu gücün ne kadar zaman daha devam edebileceği, ileride bizzat kendisinin muhtaç duruma düşüp düşmeyeceği, ileride başkalarına da bakmak zorunda kalıp kalmayacağı; diğer taraftan da destek görenin ileride bizzat kendisinin gelir elde etmek, evlenmek, başkaca destekler almak suretiyle muhtaç durumdan kurtulup kurtulmayacağı gibi hususların değerlendirilmesi ile hesaplanabilir⁷.

Öncelikle destek ölmemiş olsaydı elde edebileceği muhtemel görülen kazanç hesaplanmalıdır. Burada sadece mevcut kazancı değil ileride muhtemel olacak kazanç artışları, başkaca malvarlığı varsa onların muhtemel getirileri de dikkate alınmalıdır. Elbette bu miktarın tamamı değil destek görenlere ayıracağı kısım dikkate

---

⁷Emre Gökyayla, Destekten Yoksun Kalma Tazminatı, Ankara 2004, s.139

alınmalıdır. Süre açısından ise hem destek verenin bu desteğe ne kadar devam edeceği ve muhtemel yaşam süresi, hem de destek görenin bu desteğe daha ne kadar ihtiyaç duyacağı dikkate alınmalıdır.

Hem zarar veren fiili gerçekleştirenin kusuru hem de ölen kişinin kusuru tazminat hesaplanmasında dikkate alınmalıdır.

Eğer ölen kişinin gösterdiği destek emeğe dayanıyorsa gösterdiği emeğin parasal karşılığı hesaplanmalıdır.

Bunlara ek olarak, destek görenin zararını ortadan kaldıran veya azaltan olaylarda dikkate alınmalıdır. Bu kişinin çalışma gücü kazanması, evlenmesi, sigorta tazminatı, dul veya yetim kalınması sebebiyle devlet desteği, miras hakkı kazanması gibi farklı sebepler olabilir.

Farazi desteğin hesaplanması ise daha zordur. Örneğin küçük bir çocuğun ölümü söz konusu olduğunda, çocuğun ileride ailesine sağlayacağı muhtemel desteği hesaplamak tahmin ve varsayımlardan öteye gidemeyecektir. Burada çocuğun tahsil alma imkanının bulunmadığı, çalışkanlığı, ailenin sosyo-ekonomik durumu gibi hususlar dikkate alınabilir.

Görüldüğü gibi tazminatın belirlenmesinde sadece ölüm anındaki şartlar değil, ölümden sonra bu desteği etkileyecek olan muhtemel diğer bütün durumlar da dikkate alınmalıdır.

Destekten yoksun kalma tazminatına da diğer tazminatlarda olduğu gibi sermaye veya irat şeklinde hükmedilebilir. Destek görenlerin ihtiyaçlarını daha iyi karşılaması adına irat şeklinde hükmedilmesi daha uygun olabilir.

5.Tazminatın Haczi, Devri, Mirasçılara Geçişi ve Takası

İcra ve İflas Kanunu madde 82 haczi caiz olmayan mallar ve hakları göstermektedir. Maddenin 11.bendine göre '*Vücut veya sıhhat üzerine ika edilen zararlar için tazminat olarak mutazarrırın kendisine veya ailesine toptan veya irat şeklinde verilen veya verilmesi lazım gelen paralar*'haczolunamaz. Her ne kadar hükümde aile kavramı kullanılmış olsa da bu kullanımın yalnızca soybağını teşkil

etmediği, ölenle birlikte yaşayan veya ölen kişi tarafından bakılan kişilerin de dahil olduğu kabul edilmektedir. Bu sebeple de destekten yoksun kalma tazminatının haczi mümkün olmayacaktır. Ancak destekten yoksun kalma tazminatı kişi tarafından gelir getirilen bir alana yatırılır veya daha yüksek değerde iktisadi kıymetler elde etmek için kullanılırsa gerek sözü geçen gelirler, gerekse tazminatın miktarını aştığı ölçüde olmak üzere onun yerine geçen iktisadi değerler hacze konu olabilecektir.⁸

Destekten yoksun kalma tazminatı talebi kişiye sıkı suretle bağlı olmadığından devri mümkündür. Tazminat talebinin devri Borçlar Kanunu alacağın devrine ilişkin hükümlere göre gerçekleştirilecektir. Bu devir yan hakları da kapsayacaktır.

Destekten yoksun kalma tazminatının mirasçılara geçişifarklı durumlar açısından ele alınmalıdır. İlk olarak destekten yoksun kalma tazminatı, davacının henüz bir karar verilmeden ölmesi durumunda onun mirasçıları açılmış olan davaya devam edebilecektir. Ancak bu durumda mirasçıların lehine elde edilecek tazminat çok sınırlı olacaktır. Mirasçının elde edeceği tazminat sadece destekten yoksun kalanın hayatta kaldığı süre zarfında yoksun kaldığı destek miktarınca olacaktır.

Destekten yoksun kalanın tazminata hükmedilmesinden sonra ölmesi halinde ise karşımıza çeşitli problemler çıkmaktadır. Ölenin daha uzun süre yaşayacağı göz önünde tutularak takdir edilmiş olan tazminatın tamamı mirasçılara geçecek midir? Bu tazminatın olduğu gibi mirasçılara geçmesi adalete uygun değildir. Ancak bu şekilde tahmin edilen vakitten erken ölen kişinin mirasçılarına bu hakkı tanımazsak aynı mantıkla daha önce tahsil edilmiş olan destekten yoksun kalma tazminatının, mirasçılardan erken ölüm sebebiyle kısmen iadesinin gerektiğini kabul etmek durumunda kalacağız. Bu da aradan zaman geçtikçe bir dizi daha çekişmenin ortaya çıkmasına sebep olacak ve bu tazminatın faraziye oluşu özelliğini yitirmesine sebep olacaktır. Bu noktada ikili bir ayırımı giderek hükmedilen tazminatın henüz tahsil edilmeden destek gören kişinin ölmesi durumunda mirasçılara ölümün erkenliği sebebiyle hükmedilen tazminatın tamamının ödenmesinden kaçınmayı mümkün kılmak, kişinin tazminatın tamamı ödendikten sonra ölmesi durumunda ise bir geri ödemeyi mümkün kılmamak isabetli olabilir⁹.

---

⁸Selahattin Sulhi Tekinay, Ölüm Sebebiyle Destekten Yoksun Kalma Tazminatı, İstanbul 1963, s.74

⁹Selahattin Sulhi Tekinay, Ölüm Sebebiyle Destekten Yoksun Kalma Tazminatı, İstanbul 1963, s.79

Özellikle farazi destek durumunda kişinin bakım göreceği zaman gelmeden önce ölmesi durumunda mirasçuları bu davayı açamayacaklardır. Zira tazminat davasının unsurlarından olan bakım ihtiyacı kişinin yaşamı boyunca gerçekleşmemiştir.

Zarar verenin, tazminatı ödemediği önce ölmüş olması durumunda bu borç onun mirasçularına geçecektir. Bu durumda destekten yoksun kalanlar zarar verenin mirasçularına karşı destekten yoksun kalma tazminatını dava edebileceklerdir.

Takas konusuna gelecek olursak Borçlar Kanunu'nun 144. Maddesinde ancak alacaklının rızası olması durumunda takas edilebilecek olan alacaklar gösterilmiştir. Bunlar arasında 3. Fıkra'da '*nafaka ve işçi ücreti gibi, borçlunun ve ailesinin bakımı için zorunlu olup, özel niteliği gereği, doğrudan alacaklıya verilmesi gereken alacaklar*' gösterilmiştir. Destekten yoksun kalma tazminatının da maddenin gayesi itibarıyla bu hükme tabii olduğu kabul edilmektedir. Bu sebeple destekten yoksun kalma tazminatı borçlusu destek görenin rızası olmadan alacağını takas edemeyecektir. Aynı şekilde destekten yoksun kalma tazminatının borçlusu ölene karşı olan bir alacağı varsa o alacağını da takas edemeyecektir. Yani destekten yoksun kalan kimse aynı zamanda ölenin mirasçısı ise, tazmin borçlusu ölene karşı ileri sürebileceği herhangi bir alacak için takas hükümlerinden faydalanamayacaktır¹⁰.

6. Destekten Yoksun Kalma Tazminatında Zamanaşımı

Destekten yoksun kalanların haksız fiil sorumlusuna karşı açacakları tazminat davası Borçlar Kanunu madde 72 çerçevesinde destekten yoksun kalanların zararı ve tazminat yükümlüsünü öğrendikleri tarihten başlayarak 2 yıllık, ve her halde fiilin işlendiği tarihten itibaren 10 yıllık zamanaşımı süresine tabidir. Ölüm gerçekleşikten sonra dünyaya gelen çocuk için destekten yoksun kalma tazminatı zamanaşımı süresi ise farklı tarihlerden başlatılabilir. Bir Yargıtay kararında bu süre çocuğun doğum tarihinden itibaren başlatılmıştır¹¹. Sürenin başlangıç tarihi için babalığın sabit olduğu tarih de temel alınabilir.

---

¹⁰Selahattin Sulhi Tekinay, Ölüm Sebebiyle Destekten Yoksun Kalma Tazminatı, İstanbul 1963, s.80

¹¹Yarg.4.HD. 23.10.1984, 6447/7849

Haksız fiil oluşturan ve ölümle sonuçlanan fiilin genellikle bir ceza davasının da konusunu teşkil etmesi söz konusu olacaktır. Bu durumda ilgili maddenin birinci fıkrasının ikinci cümlesi gereği, tazminat ceza kanunlarının daha uzun bir zamanaşımı öngördüğü cezayı gerektiren bir fiilden doğmuş olacak ve ceza zamanaşımı destekten yoksun kalma tazminatına da uygulanacaktır.

7.Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası – Kusur Hususu

Konu açısından önem arz eden bir husus olarak bir kişinin sürücü olduğu araçta kendi kusuruyla sebep olduğu kazada ölmesi durumunda onun desteğini görenler, araç işletene ya da Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortacı kapsamında sigorta şirketine destekten yoksun kalma tazminatı talebi ileri sürebilecekler midir sorusunun sıkça karşılaşılan bir hukuki sorun olması açısından cevaplanması gerekir. Konu üzerine farklı sonuçlara varılan Yargıtay kararları mevcuttur. Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk (Trafik) Sigortası Genel Şartları 'nda 01.06.2015 tarihinde yapılan köklü değişiklik sebebiyle konu bu tarihten önce gerçekleşen kazalardaki durum ve bu tarihten sonra gerçekleşen kazalardaki durum olarak iki farklı başlık halinde incelenecektir.

7.A. 01.06.2015 Tarihinden Önce Gerçekleşen Kazalarda Sürücünün Kusuru Hususu

Karayolları Trafik Kanunu'nun 85. Maddesinde 'İşleten ve araç işleticisinin bağlı olduğu teşebbüs sahibinin hukuki sorumluluğu' başlığı altında 'Bir motorlu aracın işletilmesi bir kimsenin ölümüne veya yaralanmasına yahut bir şeyin zarara uğramasına sebep olursa, motorlu aracın bir teşebbüsün unvanı veya işletme adı altında veya bu teşebbüs tarafından kesilen biletle işletilmesi halinde, motorlu aracın işleteni ve bağlı olduğu teşebbüsün sahibi, doğan zarardan müştereken ve müteselsilen sorumlu olurlar.' Düzenlemesi getirilmiştir. Bu maddede sözü edilen zarar aracın işletilmesinden doğmuştur ve araç işletenin sorumluluk türü tehlike sorumluluğudur. Bu itibarla işletme sahibinin sorumlu olabilmesi için öncelikle zarara aracın işletilmesinin sebep olması gerekir.

Maddeye göre işleten ve teşebbüs sahibinin, aracın işletilmesinin sebep olduğu zararlardan doğan sorumluluğu ne kusur sorumluluğu ne özen sorumluluğudur. Bu sebeple işletenin hiçbir kusuru olmasa bile bu zararlardan

sorumlu olacaktır. Sorumluluk kusura dayanmadığı için, kendileri veya eylemlerinden sorumlu oldukları kimseler, ayırt etme gücüne sahip olmasalar bile işleten doğan zararlardan sorumlu olacaktır¹². Diğer yandan işleten veya teşebbüs sahibinin sorumluluğu objektif özen ödevinin ihlaline dayanan özen sorumluluğu da olmadığı için, işleten veya teşebbüs sahibi, sürücü ve araç üzerinde bakım veya denetim yönünden her türlü özen yükümlülüğünü yerine getirdiğini ispat etse bile, zarar aracın işletilmesinden doğmuş ise bundan sorumlu olacaktır¹³.

Aynı kanunun 91.maddesinde de 'İşletenlerin, bu Kanunun 85 inci maddesinin birinci fıkrasına göre olan sorumluluklarının karşılanmasını sağlamak üzere mali sorumluluk sigortası yaptırmaları zorunludur.' hükmü getirilerek motorlu aracın işletilmesi bir kimsenin ölümüne veya yaralanmasına sebep olursa onların zararlarının karşılanması garanti altına alınmıştır. Bunlara ek olarak da Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Genel Şartları'nda A-1 Sigortanın Kapsamı başlığı altında 'Sigortacı, poliçede tanımlanan motorlu aracın işletilmesi sırasında, bir kimsenin ölümüne veya yaralanmasına veya bir şeyin zarara uğramasına sebebiyet vermiş olmasından dolayı, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'na göre işletene düşen hukuki sorumluluğu, zorunlu sigorta limitlerine kadar temin eder. ' düzenlemesi getirilmiştir.

Yine aynı kanunun 92. Maddesinde de Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Dışında Kalan Hususlar başlığı altında, kapsam dışı kalan durumlar 6 bent halinde gösterilmiştir. Bunlar;

- a) İşletenin; bu Kanun uyarınca eylemlerinden sorumlu tutulduğu kişilere karşı yöneltebileceği talepler,
- b) İşletenin; eşinin, usul ve fûruunun, kendisine evlat edinme ilişkisi ile bağlı olanların ve birlikte yaşadığı kardeşlerinin mallarına gelen zararlar nedeniyle ileri sürebilecekleri talepler,
- c) İşletenin; bu Kanun uyarınca sorumlu tutulmadığı şeye gelen zararlara ilişkin talepler,

---

¹² **Fikret Eren**, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 15.Bası, Ankara 2013, s.669

¹³ **Fikret Eren**, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 15.Bası, Ankara 2013,s.670

- d)Bu Kanununun 105 inci maddesinin üçüncü fıkrasına göre zorunlu mali sorumluluk sigortasının teminatı altında yapılacak motorlu araç yarışlarındaki veya yarış denemelerindeki kazalardan doğan talepler,
- e)Motorlu araçta taşınan eşyanın uğrayacağı zararlar,
- f) Manevi tazminata ilişkin taleplerdir.

Görüldüğü gibi Karayolları Trafik Kanunu düzenlemesi sayesinde bir motorlu aracın işletilmesi bir kimsenin ölümüne veya yaralanmasına yahut bir şeyin zarara uğramasına sebep olursa, motorlu aracın işleteni ve bağlı olduğu teşebbüsün sahibi, doğan zarardan sorumlu olacaklardır. Araç sürücüsünün trafik kazası sonucu ölmesi durumunda da onun desteğini görenlerin maddi bir zarara uğrayacağı açıktır. Bu zararlar için de sigorta zorunluluğu getirilmiş ve zararların doğrudan sigorta şirketinden karşılanması imkanı sağlanmıştır. Karayolları Trafik Kanunu Madde 92’de sigorta kapsamı dahilinde olmayan başlıklar altında araç sürücüsünün veya yakınlarının talepleri gösterilmediğinden sigorta kapsamında yer alması gerekmektedir. Sürücünün desteğinden yoksun kalanlar 3.kişi konumundadır ve zorunlu mali sorumluluk sigortacısından tazminat talep edebilecekleri kabul edilmelidir.

Son dönemdeki Yargıtay kararlarında ‘Davacıların ölenin salt mirasçısı sıfatıyla değil, destekten yoksun kalan üçüncü kişi sıfatıyla dava açtıkları, ölüm nedeniyle doğrudan davacılar üzerinde doğan destekten yoksunluk zararının oluşumundaki kusurun davacılara yansıtılmayacağı; dolayısıyla tam kusurlu araç şoförünün ve onun eylemlerinden sorumlu olan işletenin kusurunun, işletenin desteğinden yoksun kalan davacıları etkilemeyeceği¹⁴’ hükmüne varılmaktadır. Fikrimce burada çözümün odak noktası olması gereken husus kusurun davacılara yansıtılıp yansıtılmayacağı değil, araç işletenin sorumluluk çeşidinin kusursuz sorumluluk olduğu, sürücüsü kusurlu olsa da olmasa da araç işletenin sorumluluğunun bundan bağımsız olduğu olmalıdır.

• ¹⁴ Yarg.Hukuk Genel Kurulu, 2011/17-787 E. : 2012/92 K. (Ayrıca bkn: Yarg. Hukuk Genel Kurulu 2012/17-215 E. 2012/413 K., Yarg. 17.HD, 2011/10718 E., 2012/12169 K. Yarg Hukuk Genel Kurulu 2011/17-142 E., 411 K.)

Özetle destek olan kişinin sürücü olduğu araçta kusuru sonucu meydana gelen trafik kazası sonucu hayatını kaybetmesi durumunda onun desteğini görenler Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Kapsamında araç işletene veya sigortacıya destekten yoksun kalma tazminatı isteminde bulunabileceklerdir.

7.B. 01.06.2015 Tarihinden Sonra Gerçekleşen Kazalarda Sürücünün Kusuru Hususu

12/8/2003 tarihli ve 25197 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Genel Şartları yürürlükten kaldırılmış, 14 Mayıs 2015 tarihli 29355 sayılı Resmi Gazete de yayınlanan Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Genel Şartları 01.06.2015 tarihinde geçerli olmak üzere yürürlüğe girmiştir. Bu bağlamda 01.06.2015 tarihinden önce gerçekleşen trafik kazalarına önceki genel şartlar, 01.06.2015 tarihinden sonra gerçekleşen kazalara ise 14 Mayıs 2015 yayın tarihli genel şartlar uygulanacaktır.

14 Mayıs 2015 tarihli Genel Şartlar ile Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk (Trafik) Sigortası’nda köklü değişiklikler yapılmıştır. Bu değişikliklerin en önemlilerinden biri destekten yoksun kalma tazminatı hakkındadır.

İlgili Genel Şartların A.6 başlığı altında teminat dışı kalan haller düzenlenmiş ve d bendinde destekten yoksun kalma tazminatıyla ilgili teminat dışı bırakılan haller gösterilmiştir.

Madde metnine göre; *“Destekten yoksun kalan hak sahibinin, sigortalının sorumluluk riski kapsamında olmayan destek tazminatı talepleri ile destekten yoksun kalan hak sahibinin, sigortalının sorumluluk riski kapsamında olmakla beraber destek şahsının kusuruna denk gelen destek tazminatı talepleri”* teminat dışı kalmıştır. Madde metninden açıkça anlaşılacağı üzere sigortalının sorumluluk riski kapsamında olmakla beraber destek şahsının kusuruna denk gelen destek tazminatı talepleri artık sigorta şirketlerince karşılanmayacaktır. Yani mevcut duruma göre, ölen desteğin yüzde yüz kusurlu olması durumunda ölenin desteğinden yoksun kalanlara herhangi bir tazminat ödemesi yapılmayacak, kusurun taraflar arasında paylaşıldığı durumda ise ölen kişinin kusursuzluğu oranında ölenin desteğinden yoksun kalanlara tazminat ödemesi yapılacaktır.

Kaynakça:

EREN Fikret; Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 15.Bası,Ankara 2013

GÖKYAYLA Emre; Destekten Yoksun Kalma Tazminatı,1.Bası, Ankara 2004

OĞUZMAN/BARLAS; Medeni Hukuk, 16.Bası, İstanbul 2010

OĞUZMAN/ÖZ; Borçlar Hukuku Genel Hükümler Cilt 2, 10.Bası, İstanbul
2013

TEKİNAY Selahattin Sulhi; Ölüm Sebebile Destekten Yoksun Kalma
Tazminatı, İstanbul 1963